

men i det Hele alle andre Eiendomme, saasom Obligationer o. s. v. Jeg skønner derfor ikke, at der er Anledning til at fravige den Grundføtning, som vi have gjort gjældende i et Par Love, nemlig Loven om Afhændelse af Bøndergods paa Domainerne og Loven om Afhændelse af Bøndergods paa Sorø Akademies Gods, men at vi gjøre rigtigst i at fastholde den, for at vise, at det er Lovgivningens Alvor, at Fæstegodset skal gaae over til Selveiendom. Fæsteren maa ikke smigre sig med, at han, naar han ikke gaaer ind paa rimelige Vilkaar, alligevel kan faae Gaarden senere, og Stiftelsens Eier maa ikke smigre sig med, at han skal kunne beholde Gaarden som Fæstegaard, naar han blot overstaar de øieblikkelige Conjuncturer.

Lindberg: Jeg kunde naturligtviis godt forstaae hvad den ærede sidste Taler sagde, og ogsaa gaae ind derpaa, dersom vi ikke saa ofte havde hørt Udtalelser her i Salen, om den Medveiendomsret, Staten har; thi dersom det forholder sig saaledes, som et meget stort Fleertal synes at være enigt om, at Staten ved den bestaaende Indskrænkning i Godseiernes Ret over Fæstegodset har en saadan Indskydelse derpaa, at det maa kaldes en Medveiendomsret, saa er det ganske vist, at den i Virkeligheden fra Statens Side hidtil er opoffret til Fordeel for Bønderstanden; men, naar der indtræder Fæstledighed, og en Eiendom sættes til offentlig Auction, og Eieren tager hele Indkjøbssummen, saa er det accurat det Samme, som om han indtager den under Hovedgaarden, det kommer ikke Bønderstanden tilgode. Jeg mener derfor, at vi skulde see os for, at vi ikke ved forskellige Leiligheder under vore Forhandlinger komme til at gaae efter ganske modsatte Grundføtninger.

Eschering: Jeg troer heller ikke, at vi ved denne Leilighed gaae efter modsatte Principer. Saa længe der er en Bøndefamilie, der er villig til at benytte de Fordele, som Loven yder, saa har Staten til Fordeel for den givet Afkald paa den Andeel af Børdien af Fæstestedet, som den efter min Mening kunde fordre sig udlagt, naar den strenge Fæstetvang skulde

afsløses. Naar Godset derimod ikke kan overdrages til Bønderne, saa viser Staten sin Lømsældighed mod en anden Side, og i dette Tilfælde skænker den Godseierne sin Fordeel. (Lindberg: Ja!). Ja, man kan ogsaa skænke Godseierne Noget, vi have jo skænket dem Saa meget, vi have været paa Veie med at skænke dem hele Landet, og jeg indseer ikke, hvorfor vi ikke ogsaa i disse enkelte Tilfælde, som jeg vil haabe det vil blive, kan skænke dem dette. Derved give vi tillige et Beviis paa, at det ikke er Godseierne, vi ville tillivs; vi tømme ikke ud af Statskassen for at give til den Ene eller den Anden, men vi søge at udvikle dette Forhold i hvert enkelt Tilfælde paa en hensigtsvarende og billig Maade. Desuden maa man lægge Mærke til, at saaledes som § 11 er affattet, taber den heller ikke ganske Hensynet til Bønderstanden af Sigte. Den paalægger nemlig, og det er efter min Mening til begge Parterets Gavn, at Gaarden skal sælges med Canon, den kan altsaa kjøbes med en mindre Sum, og dernæst bestemmer den, at, naar det er en Slægtning af en afdød Fæster, som kjøber, saa behøver han kun at eie en meget ringe Deel af denne Sum for at kunne indtræde som Kjøber, idet han for det øvrige Beløb giver sit Pantebrev til Stiftelsen, og det er langt billigere Vilkaar, end andre Kjøbere i Almindelighed kunde vente at faae.

Monrad: Jeg maa paa det Bestemteste modsige, at Statens Medveiendomsret i Fæstegodset ved nogenformhelt Lov eller Beslutning af dette Thing skulde være anerkjendt i den Forstand, som det fra forskellige Medlemmers Side er gjort gjældende; men jeg siger, at selv om man vil kalde det Baand, der vedbliver at hvile paa al Bønderford, endog efter at den er gaaet over til Selveiendom, Statens Medveiendomsret, saa er der dog aldeles ikke i denne Lov Tale om, at dette Baand skal hæves; der vedbliver at bestaae en Forskjel mellem det Gods, der paa denne Maade er gaaet over til Selveiendom, og Hovedgaardens jord, der ikke er undergivet Fæstelovgivningen. Det, som man kalder Statens Medveiendomsret, gaaer paa ingen Maade tabt, fordi Stedet